

Handläggare trafikkontoret:

Pia Krensler

Handläggare stadsbyggnadskontoret:

Ulrika Egerö

Handläggare miljöförvaltningen:

Nette Bygren

Trafikkontoret dnr T2013-000-06122:1

Stadsbyggnadskontoret dnr 2013-17838

Miljöförvaltningen dnr 2013-14641

Kommunstyrelsen
Stadsmiljöroteln

Remiss avseende Naturvårdsverkets och Boverkets redovisning av regeringsuppdraget att göra en utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna

Kommunstyrelsens dnr 001598/2013

Trafikkontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret besvarar kommunstyrelsens remiss av ”Remiss avseende Naturvårdsverkets och Boverkets redovisning av regeringsuppdraget att göra en utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna” enligt följande.

Per Anders Hedkvist
Trafikkontoret
förvaltningschef

Susanne Lindh
stadsbyggnadskontoret
förvaltningschef

Gustaf Landahl
miljöförvaltningen
t.f. förvaltningschef

Bakgrund

Under 2009 och 2010 trädde nya bestämmelser om strandskydd i kraft. Det gjordes flera förtydliganden i miljöbalken i syfte att

uppnå en mer enhetlig rättstillämpning. Dessa avser bland annat strandskyddets syften, förutsättningarna för att upphäva eller ge dispens från strandskyddet och bibehållande av en fri passage närmast strandlinjen.

Regeringen konstaterade i budgetpropositionen för 2012 att det finns indikationer som tyder på att de nya strandskyddsreglerna inte har fyllt sitt syfte, har tillämpats olika över landet och har lett till oavsedda effekter.

Ärendet

Regeringen gav den 20 december 2012 Naturvårdsverket och Boverket i uppdrag att gemensamt göra en utvärdering och översyn av tillämpning och utfall av det nya regelverket för strandskydd som trädde i kraft 2009 och 2010, samt vid behov föreslå ändringar. Utvärderingen ska särskilt innefatta en redovisning av tillståndsmyndigheternas tillämpning av miljöbalken. Myndigheterna ska även analysera och redogöra för vilka konsekvenserna kan bli om lättnader i strandskyddet vid mindre sjöar och vattendrag utanför högexploaterade områden införs. Uppdraget innebär vidare att myndigheterna vid behov ska föreslå andra författningsändringar och andra åtgärder.

Inom staden har kommunstyrelsen den 24 oktober 2013 remitterat förslaget till bland annat exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt trafik- och renhållningsnämnden för yttrande senast den 18 november 2013.

Nämndbehandling medges inte inom angiven remisstid. Exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret lämnar därför som remissvar detta gemensamma kontorsyttrande vilket även kommer att anmälas till respektive nämnd.

Förvaltningarnas synpunkter

Kontoren konstaterar inledningsvis att de delar i remissen som handlar om landsbygdsutveckling och glesbygder i storstadnära lägen inte berör Stockholms stad.

Upphävande av strandskydd i detaljplan

När de nya strandskyddsreglerna infördes 2009 skapades en enhetlighet i hanteringen av vattennära områden i Stockholm. Långa sträckor av Stockholms obebyggda stränder är detaljplane-lagda som parkmark och saknar därför strandskydd. Den tidigare situationen, där planläggning av stränder som saknar detaljplan måste prövas mycket noggrant mot strandskyddets syften medan ett strandområde som varit parkmark i detaljplan kunde planläggas för tät bebyggelse i strandkanten utan hänsyn till strandskyddet, skapade en godtycklighet.

Förändringarna av strandsskyddslagstiftningen innebar också att det i lagen precisades vad som kan anses vara särskilda skäl för att bevilja dispens från eller upphäva strandskyddet med koppling till detaljplan. De särskilda skälen framgår av 7 kap. 18 c § miljöbalken som lyder:

Som särskilda skäl vid prövning av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

- 1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,*
- 2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,*
- 3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,*
- 4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,*
- 5. behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller*
- 6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.*

Ett återinträdande av strandskyddet när detaljplaner upphävs har utgjort en tydlig signal om vikten av allemansrättsligt tillgängliga stränder, samtidigt som kommunens möjlighet att upphäva strandskyddet i en ny plan och preciseringen av de särskilda skälen i lagen har gjort det relativt enkelt för kommunen att bygga i strandområdena om det finns starka skäl därtill. Det omfattande sjönära byggande på tidigare hårdgjorda ytor som nu pågår och planeras i t.ex. Årstadal, Lövholmen, Hammarby sjöstad och

Nordvästra Kungsholmen har inte hindrats. Däremot har fyra mindre bostadsprojekt i grönområden i strandnära lägen påverkats av de nya bestämmelserna, men det handlade om relativt få bostäder och i åtminstone ett av projekten har samma mängd bostäder åstadkommit genom en omDispositionering.

Dock har en viss osäkerhet uppstått i vissa fall, bl.a. när det gäller hur de särskilda skälen att området redan har tagits i anspråk samt att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget eller mycket angeläget allmänt intresse ska tolkas. Det finns starka miljöskäl för att bygga bostäder i kollektivtrafiknära lägen i Stockholm och där kan även strandområden med viss betydelse för strandskyddets syfte behöva tas i anspråk. Likaså kan strandområden med relativt höga värden bli aktuella för byggande av t.ex. skolor och förskolor.

Förvaltningarna instämmer därför i verkens slutsats att det behövs ytterligare vägledning när det gäller tolkning och tillämpning av de särskilda skälen. Förvaltningarna efterfrågar tolkningar som ger utrymme för bra helhetslösningar, där t.ex. en sliten och bullerstörd allmänt tillgänglig yta utan ekologiska värden kan ersättas med en ny väl utformad park på annan plats i närheten.

Lättnader för mindre sjöar och vattendrag

Verken föreslår att lättnader i strandskyddet vid mindre sjöar och vattendrag införs genom att länsstyrelserna ges resurser och uppdrag att inventera och med stöd av en ny formulering i miljöbalken upphäva strandskyddet i områden som har liten eller ingen betydelse för strandskyddets syften. Förvaltningarna stöder detta förslag, men vill påpeka att även kommunerna kommer att få vissa kostnader med denna lösning eftersom kommunerna ofta bistår länsstyrelsen med inventerings- och kunskapsunderlag som biotopkartor, friluftslivskarteringar, m.m.

Förvaltningarna anser också att definitionen av sjö och vattendrag idag är oklar. Stockholms stad satsar ofta på öppna dagvattenlösningar i form av diken och mindre dammar. Dessa bör undantas från strandskyddet, för att inte försvåra sådana långsiktigt hållbara tekniska lösningar samt att inte hindra angelägna förtätningar av bebyggelsen eller komplicera skötselåtgärder.